

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

**610427-EPP-1-2019-1-EE-EPPKA2-CBHE-JP
(2019-2023)**

**MULTILINGUAL EDUCATION
STRATEGY
OF HORLIVKA INSTITUTE FOR
FOREIGN LANGUAGES OF
DONBAS STATE
PEDAGOGICAL UNIVERSITY**

Prepared by the MultiEd team

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ГОРЛІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

«Затверджено»

рішенням Вченої ради

Горлівського інституту іноземних мов

ДВНЗ «Донбаський державний

педагогічний університет»

(протокол № 5 від 28.12.2022)

Голова Вченої ради Є. Беліцька

СТРАТЕГІЯ БАГАТОМОВНОЇ ОСВІТИ

ГОРЛІВСЬКОГО ІНСТИТУТУ ІНОЗЕМНИХ МОВ

ДВНЗ

«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ»

на 2023-2027

Дніпро 2022

1. ВСТУП

Курс України на європейську інтеграцію потребує якісного оновлення мовної політики. Вища освіта України зазнала певних важливих змін за останнє десятиліття з огляду на те, що українська мова посіла провідне місце в життєдіяльності університетів. У той самий час вивчення іноземної мови стає рушійною силою, що сприяє тісній інтеграції країни з Європейською багатомовною спільнотою.

У межах академічної спільноти вкорінюється усвідомлення того, що відточування майстерності у вживанні декількох мов одночасно зумовлює значні переваги для студентів під час навчання та у подальшому працевлаштуванні по завершенні навчання у закладі вищої освіти. До того ж, багатомовність відкриває Україні доступ до різних культур та сприяє розумінню власної ідентичності.

Як наслідок, питання розробки стратегії багатомовної освіти вимагає докладного вивчення й аналізу. Зазначена стратегія має на меті сприяти закріпленню Горлівського інституту іноземних мов (далі – ГІІМ) на позиціях регіонального лідера з орієнтуванням на багатомовну та мультикультурну перспективу як основу відточування академічної майстерності.

ВІЗІЯ – ГІІМ наслідуватиме багатомовність у стратегії свого розвитку як можливість гідного позиціонування себе серед вітчизняних та закордонних закладів вищої освіти.

Стратегія багатомовної освіти ГІІМ відповідає нормативно-правовій базі, а саме:

- Закону України «Про вищу освіту»;
- Закону України «Про освіту»;
- Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»
- Положенню про Горлівський інститут іноземних мов Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»;

- Положенню про організацію освітнього процесу в Горлівському інституті іноземних мов Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»

Вихідні дані статистичного аналізу

Протягом 2020-2022 р.р. учасниками команди проєкту MultiEd було проведено дослідження. Метою аналізу постало простеження й визначення особливостей мовного середовища ГПМ та ДВНЗ ДДПУ.

Хвиля 1 – Травень 2020 – 449 респондентів (студенти та співробітники ГПМ)

Хвиля 2 – Травень-Червень 2021 – 998 респондентів (студенти та співробітники ДВНЗ ДДПУ)

42% респондентів у своїх відповідях зазначили, що їхня рідна мова представлена двома мовами: українською та російською. Для 49% опитаних рідною мовою є російська. Українська мова є рідною мовою для 8% опитаних.

Результати дослідження засвідчують, що вільно володіють українською мовою 72% опитаних. Розуміють, спілкуються, пишуть українською 25% респондентів; розуміють і трохи спілкуються 3%; розуміють але не говорять 1%, не знають мови 0% опитаних.

Вільно володіють російською мовою 92% респондентів. Розуміють, спілкуються, пишуть російською 8% опитаних; розуміють і трохи спілкуються 0%; розуміють але не говорять 0%; не знають мови 0% опитаних.

Вільно володіють англійською мовою 11% опитаних. Розуміють, спілкуються, пишуть англійською 38% опитаних; розуміють і трохи спілкуються 36%; розуміють але не говорять 12%; не знають мови 4% респондентів.

Викладачі наголошують, що мовою викладання є українська мова (99%), в той час як тільки 75% студентів зазначили, що українська мова завжди використовується як мова викладання. Це означає, що студенти так само, як і викладачі демонструють достатній продуктивно-перцептивний рівень володіння українською мовою. В той час, наявна невідповідність між відповідями студентів та викладачів, яка вказує на ймовірний процес прихованого викладання деяких навчальних дисциплін російською мовою (приблизно 10%). 15% процесу викладання реалізується англійською мовою, у той час як рівень очікування студентів щодо викладання мовних курсів англійською мовою є вищим на мовних кафедрах (до 25%).

Кількість респондентів, які зазначають, що українська (82%), та англійська (44%), мови є мовами першочергової важливості для навчання/роботи і кар'єрного зростання, є майже ідентичною серед викладачів та студентів (80%). Проте, 36% здобувачів та 13% викладачів є переконаними, що російська мова може стати у пригоді у їхньому професійному спілкуванні (вірогідно тому що вони мають надію спілкуватися цією мовою у східному регіоні України).

3% опитаних зазначили, що мають міжнародний сертифікат, який засвідчує рівень володіння англійською мовою. Решта – не має такого сертифікату (97%).

На питання, чому вивчаєте англійську, респонденти зазначили: щоб вільно спілкуватись – 61%; щоб читати та розуміти текст – 56%; щоб вільно подорожувати – 54%; щоб писати зрозуміло – 38%; щоб дізнатися про інші країни та культури – 32%.

65% опитаних зазначили, що викладанню англійської мови варто приділяти більше уваги.

Респонденти вважають, якби деякі дисципліни (окрім мов) у школі/університеті викладалися англійською, то розширилися би горизонти подальшої освіти (69%); покращилися б навички володіння англійської мови (66%).

Поза межами навчального закладу мовне середовище (неформальне спілкування, медіа споживання тощо) є переважно двомовним: україномовним / російськомовним (74-75%), російською та українською мовами одночасно (42%) виключно українською мовою спілкуються близько 17% респондентів, 5% - англійською. Інформацію та новини з мас-медіа та соціальних медіа респонденти завжди отримують 51% російською та 43% українською мовами. Англійською отримують лише 13% опитаних.

Українська мова превалує як мова наукових досліджень та публікацій (99%), а деякі публікації представлені англійською (16%) та російською (5%) мовами.

Для написання курсових робіт 90% здобувачів використовують українську мову. Для написання магістерських робіт завжди використовують українську мову – 98%, англійську – 13% (реферат роботи).

Під час дослідницьких проєктів, як зазначають опитані, використовується також українська мова (92%) та 30% використовують і англійську мову.

Для публікацій завжди використовують українську мову 90%. Англійську при цьому використовують – 30% опитаних.

Для офіційної комунікації адміністрація університету, як зазначають респонденти, завжди використовують українську мову (88%).

49% респондентів завжди спілкуються українською мовою між студентами та співробітниками університету.

58% респондентів зазначили, що співробітники університету між собою завжди розмовляють українською.

73% респондентів повністю погоджуються з твердженням «Багатомовність збагачує суспільство, тому її необхідно популяризувати в Україні».

2. ЦІЛІ І ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЇ БАГАТОМОВНОЇ ОСВІТИ

ЦІЛІ

ЦІЛЬ 1. Усі студенти-випускники освітніх програм ГПМ та ДВНЗ ДДПУ є **двомовними** (М1 – українська мова, М2 – англійська мова); здобувачі кафедри романо-германських мов є **багатомовними** (М1 – українська мова, М2 – англійська мова, М3 – інші європейські мови) (до 2027 року).

ЦІЛЬ 2. Усі студенти всіх факультетів завершують навчання з рівнем володіння **українською мовою С1** (до 2027 року).

ЦІЛЬ 3. Усі **науково-педагогічні працівники і адміністративно-допоміжний персонал** спілкуються українською мовою на професійному рівні (до 2027 року).

ЦІЛЬ 4. Інтернаціоналізація науково-педагогічних працівників та здобувачів.

Завдання:

- удосконалення багатомовного / мультикультурного середовища ГПМ;
- сприяння розвитку двомовного (українська та англійська мови) та багатомовного (українська мова, англійська мова та інші європейські мови) мовного середовища у ГПМ;
- просування англійської мови як мови викладання (збільшити частку використання англійської мови до 25%);
- активне застосування CLIL методології (content and language integrated learning) у процесі навчання та викладання;
- популяризація вивчення інших європейських мов (німецької, французької, іспанської);
- плекання у здобувачів професійної мовної майстерності задля майбутнього кар'єрного зростання;
- просування ідеї багатомовності та мультикультуралізму.

Засоби:

Ці

- З 1. Об'єктивно оцінити рівень володіння англійською мовою студентів, викладачів та співробітників.

- З 2. Збільшити частотність використання англійської мови як мови викладання до 25%.
- З 3. Активно застосовувати CLIL методологію (content and language integrated learning) у процесі навчання та викладання.
- З 4. Просувати вивчення інших європейських мов (німецької, французької, іспанської).
- З 5. Гарантувати, що здобувачі майстерно здійснюють іншомовну комунікацію та виявляють культурну компетентність, яких вони потребують для навчання та майбутньої професійної діяльності.

Ц2

- З 1. Об'єктивно оцінити рівень володіння українською мовою студентів.
- З 2. Просувати українську мову як мову спілкування (повсякденне спілкування, медіа споживання) у стінах закладу вищої освіти та поза його межами.
- З 3. Надавати підтримку тим, хто не володіє українською мовою.

Ц3

- З 1. Об'єктивно оцінити рівень володіння українською мовою викладачів та співробітників.
- З 2. Прийняти чітку інституційну мовну політику у ГПМ та керуватись нею в процесі спілкування, навчання та викладання.
- З 3. Надавати підтримку тим, хто не володіє українською мовою.

Ц4

- З 1. Удосконалити мультилінгвальне / мультикультурне середовище у ГПМ.
- З 2. Просувати мультилінгвальність та мультикультуралізм у змісті освітніх програм, побудові академічного та адміністративного дискурсу.
- З 3. Залучати викладачів англійської мови до участі у тренінгах та стажуваннях.
- З 4. Заохочувати викладацький колектив до підвищення рівня володіння англійською мовою.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

	Освітні програми з української мови	Освітні програми з іноземних мов	Освітні програми гуманітарного профілю	Термін виконання
М 1 Українська мова	C2	C1	C1	до 2027
М 2. Англійська мова	B2	C1	B2	до 2027

М3. Інші європейські мови (німецька, французька, іспанська)	NA	B2	NA	до 2027
--	----	----	----	---------

1 : Українська мова: рівень володіння

Усі студенти всіх факультетів завершують навчання з рівнем володіння українською мовою принаймні С1 (до 2027 року).

Програми з української мови (рівень С2) – до 2027 року.

2 : Англійська мова: рівень володіння

Для випускників лінгвістичних освітніх програм – С1

Для випускників освітніх програм гуманітарного профілю – В2 (до 2027 року)

Перелік **заходів** досягнення цілей подано у матриці (див. нижче).

МАТРИЦЯ ЦІЛЕЙ, ЗАСОБІВ ТА ДІЙ

	ЗАСОБИ	ДІЇ	ТЕРМІН ВИКОНАННЯ	ВІДПОВІДАЛЬНИЙ
ЦІЛЬ 1. Бі / Мультилінгвальність	З 1. Об'єктивно оцінити рівень володіння англійською мовою студентів, викладачів та співробітників	Запропонувати вступний тест для студентів з метою виявлення відповідного рівня володіння англійською мовою	Лютий 2023	Кафедра германських мов; кафедра англійської філології та перекладу
	З 2. Збільшити частотність використання англійської мови як мови викладання до 25%	Викладати 100% дисциплін українською мовою і 20% – англійською мовою з 1-го року навчання	2022-2023 навч. рік	Гаранти ОП, розробники ДЗВ, НПП
	З 3. Активно застосовувати CLIL методологію (content and language integrated learning) у процесі навчання та викладання	Організовувати семінари з CLIL методології для викладачів	листопад 2022	Команда проекту MultiEd
	З 4. Популяризувати вивчення інших європейських мов (німецької, французької, іспанської)	Заохочувати здобувачів вивчати доступні європейські мови за програмами паралельного навчання	Протягом виконання стратегії	Секція німецької мови, секція французької та іспанської мов
	З 5. Гарантувати, що здобувачі майстерно здійснюють іншомовну комунікацію та виявляють культурну компетентність, яких вони потребують для навчання та майбутньої професійної діяльності	- Оновлювати освітні програми відповідно до потреб ринку праці; - Заохочувати здобувачів обирати англійські дисципліни вільного вибору; - Мотивувати студентів удосконалювати іншомовну мовну компетентність.	Протягом виконання стратегії	НПП ГІМ
ЦІЛЬ 2. Українська мова С1 для студентів	З 1. Об'єктивно оцінити рівень володіння українською мовою студентів	Запропонувати вступний тест для студентів з метою виявлення відповідного рівня володіння українською мовою	Січень 2023 Вересень 2023	Кафедра української філології
	З 2. Просувати українську мову як мову спілкування (повсякденне спілкування, медіатизація у стінах закладу вищої освіти та поза його межами)	- Викладати 100% дисциплін немовних освітніх програм українською мовою, 80% – українською мовою і 20% – англійською мовою з 1-го року навчання;	Протягом виконання стратегії	Кафедра української філології, НПП ГІМ, бібліотекар ГІМ

ЦІЛЬ 3. Українська мова для НПП та адміністративно-допоміжного персоналу		- Заохочувати всіх студентів, викладачів та адміністративно-допоміжний персонал до різних видів комунікації.		
	3 3. Надавати підтримку тим, хто не володіє українською мовою	<ul style="list-style-type: none"> - Організовувати курси з української мови для тих студентів, які не є носіями української мови; - Заохочувати тих студентів, які не є носіями української мови, відвідувати курси з української мови на безоплатних освітніх платформах; - Організувати вибірковий експрес-курс з української мови для студентів з низьким рівнем володіння рідною мовою з огляду на низький бал тесту; - Рекомендувати здобувачам із низьким рівнем володіння українською мовою обирати курси з української мови з переліку міждисциплінарних вибіркових дисциплін. 	<p>Лютий-червень 2023</p> <p>Протягом виконання стратегії</p> <p>1 семестр 2023</p> <p>Протягом виконання стратегії</p>	Кафедра української філології, НПП ГІМ, бібліотекар ГІМ
	3 1. Об'єктивно оцінити рівень володіння українською мовою викладачів та співробітників	Запропонувати вступний тест для викладачів та адміністративно-допоміжного персоналу з метою виявлення відповідного рівня володіння українською мовою	Січень 2023	Кафедра української філології,
	3 2. Прийняти чітку інституційну мовну політику у ГІМ та керуватись нею в процесі спілкування, навчання та викладання.	<ul style="list-style-type: none"> - Сформулювати перелік урегулювань інституційно-мовної політики; - Зазначити необхідність дотримуватись мовної політики у трудових контрактах; - Спілкуватись українською мовою в професійній діяльності, у процесі викладання та комунікації. 	Січень 2023	Адміністрація ГІМ, Вчена рада.
3 3. Надавати підтримку тим, хто не володіє українською мовою	- Тренувати викладачів та адміністративний персонал з української мови – 100% з 1-го року навчання;	Січень 2023	Кафедра української філології;	

		<ul style="list-style-type: none"> - Організувати курси з української мови для тих, хто не є носієм української мови; - Заохочувати тих, хто не є носієм української мови, відвідувати курси з української мови. 	Протягом виконання стратегії	
ЦІЛЬ 4. Інтернаціоналізація	3 1. Удосконалювати мультилінгвальне / мультикультурне середовище у ГПМ	<ul style="list-style-type: none"> - Пропонувати більше автентичних ресурсів для читання англійською мовою з усіх навчальних дисциплін; - Влаштовувати культурні заходи з іноземних мов для студентів, викладачів та співробітників (лекції, семінари, вебінари). 	3 лютого 2023 Протягом виконання стратегії	НПП ГПМ
	3 2. Наслідувати мультилінгвальність та мультикультуралізм у змісті освітніх програм, побудові академічного та адміністративного дискурсу	<ul style="list-style-type: none"> - Оновлювати освітні програми з фокусом на мультилінгвальність та мультикультуралізм; - Сприяти оновленню та просуванню вибіркових курсів: Міжкультурна комунікація; Країнознавство; Мова, Культура і Суспільство; Іноземна мова як друга мова; - Заохочувати отримувати міжнародні сертифікати із визначенням рівня володіння англійською мовою. 	Протягом виконання стратегії Протягом виконання стратегії	Гаранти ОП, розробники ДЗВ, НПП
	3 3. Залучати викладачів англійської мови до участі у тренінгах та стажуваннях	<ul style="list-style-type: none"> - Надавати інформацію щодо тренінгів та стажувань; - Залучати студентів та викладачів до участі у мовних тренінгах та стажуваннях. 	Протягом виконання стратегії	Науково- методична Рада
	3 4. Заохочувати викладацький колектив до підвищення рівня володіння англійською мовою	<ul style="list-style-type: none"> - Стимулювати усіх науково-педагогічних працівників досягти рівня B2 у володінні англійською мовою; - Мотивувати науково-педагогічних працівників відточувати англомовну майстерність під час проведення 	Протягом виконання стратегії Протягом виконання стратегії	Адміністрація ГПМ, Вчена рада

		<p>наукового дослідження та підготовки публікацій до друку;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Розробити систему заохочення науково-педагогічних працівників, які публікують результати дослідження англійською мовою (або іншими європейськими мовами); - Запрошувати іноземних фахівців. 	<p>Протягом виконання стратегії</p> <p>Протягом виконання стратегії</p>	
--	--	--	---	--

4. МОНІТОРИНГ РЕЗУЛЬТАТІВ

Моніторинг процесу розробки й оновлення діагностувальних, підсумкових тестів та їхньої ефективності – щороку у вересні.

Моніторинг змісту освітньо-професійних та освітньо-наукових програм – щороку у червні.

Моніторинг рівня володіння науково-педагогічними працівниками українською мовою – щороку у червні під час звіту викладачів кафедри про науково-методичну діяльність.

– Моніторинг рівня володіння науково-педагогічними працівниками англійською мовою – щороку у червні під час звіту викладачів кафедри про науково-методичну діяльність.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Стратегія багатомовної освіти ГПМ затверджується Вченою радою інституту та вводиться в дію наказом директора.

Зміни та доповнення до Стратегії багатомовної освіти ГПМ затверджуються Вченою радою інституту та вводяться в дію наказом директора.